

Műleírás

A Silicon paradise című munkám alapvetően két részből tevődik össze, egyrészt a maga fizikai valójában tapasztalható műből, az olajfestményből, illetve annak virtuális variánsából, melyet az Artivive¹ nevű mobilapplikáció segítségével tekinthetünk meg. Ennek értelmében a munkám inkább műegyüttesként értelmezendő. Az általam eltérő szférákba helyezett vizuális információk utalnak egymásra és párbeszédbe kerülnek egymással az eszközhasználat (okostelefon) közvetítő csatornáján keresztül.

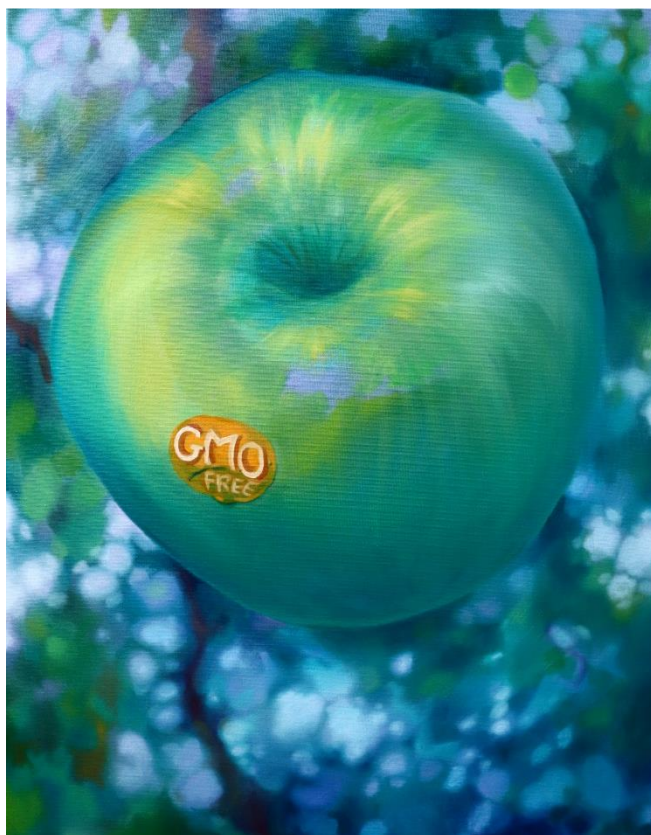
A festmény és annak digitálisan módosított reprodukciója (virtuális variáns) tulajdonképpen egy állandó motívumon keresztül (alma) hivatkozik mind a keresztény vallásra, mind pedig ma is releváns tudományos, illetve technológiai fejlődéstörténetre. Az alma motívuma alatt érthetjük a Tudás fájának gyümölcsét a bibliai Édenből, vagy az Apple

logót, de eszünkbe juthat akár Newton gravitációs törvényének megszületése is, melyet ugyancsak egy lehulló alma inspirált.

A szabad asszociációk sorát igyekszik gyarapítani a „GMO free” feliratú matrica, mely korunk génmódosításra vonatkozó kérdéseit sűríti magába. Így a matrica, mint a kapitalista társadalom jellegzetes szignója a jelen kontextusába helyezi a klasszikus természeti elemet, az almát. Ebben az egy motívumból kiinduló hálózatban tehát kardinálissá válnak olyan morális dilemmák, melyek összekötik a vallást a tudománnyal. Vajon az isteni hatalommal felruházott ember mit kezd a jövőben az újabb és újabb technológiákkal? „A génszerkesztésben történt

¹ Az Artivive az analóg és digitális művészet jövőjét hivatott átalakítani egy könnyen használható eszköz segítségével, amely a kiterjesztett valóságon keresztül kapcsolja össze a hagyományos műalkotásokat egy digitális réteggel. (fordítás általam)

előrelépéseknek hála most akár újraírhatjuk az élet nyelvét, közelebb kerülve ezzel a genetikai sorsunk feletti majdnem teljes irányítás megvalósulásához. Most közösen dönthetjük el, miként hasznosítsuk a legjobb módon ezt a technológiát. Ezt a tudást nem felejtethjük el, jobban tesszük tehát, ha élünk vele. Nagyon fontos viszont az óvatosság és a tudás által kínált elképzelhetetlen hatalom mélységes tiszteletben tartása.”²

A festmény kompozíciójának kialakulásában fontos elv volt az esés, a zuhanás érzékeltetése. Az álló téglalap formátumú képsíkon az alma középről felfelé eltolt helyzete vertikális irányú zuhanást kíván megjeleníteni. A kép viszont rendelkezik egy másik nézettel is, melyet a képsík éles és életlen foltjai által előidézett illuzórikus mélység tesz lehetővé. A homályos háttér tulajdonképpen olyan látványt nyújt, mintha alulról tekintenénk fel egy fa lombjára, ezáltal létrejön egyfajta képsíkon belüli perspektivikus elmozdulás. Fontos azonban

megjegyezni, hogy a táblaképeken szemléltetni kívánt mozgás mindig látszólagos marad, annak csupán egy kiragadott pillanatát láthatjuk, így a zuhanás is amolyan levitatív jelenség marad.

Az okostelefonra letöltött Artivive alkalmazáson keresztül QR-kódként beolvasott festmény a képernyőn keresztül nézve megváltozik. Amikor tehát a néző sikeresen dekódolta az információt az applikáció segítségével, a festményen ugyanazt az almát látja mint eddig, azonban ezúttal matrica nélkül, helyette harapásnyommal az oldalán. A rejtett üzenet megismerésével a néző is beavatottá válik, hiszen megtörtént az ismeret, a tudás befogadása.

² Jennifer A. DOUDNA - Samuel H. STERNBERG: *Meghekkelt teremtés / Hogyan irányíthatjuk génszerkesztéssel az evolúciót?* Ford. Dienes István, Szerk. Szabó Olimpia (HVG Könyvek, Budapest, 2021), 297. o.

A kiterjesztett valóság (augmented reality) bevonásával egy új, fizikai formában elérhetetlen, transzparens szféra nyílik meg előttünk. Cyril Lancelin francia származású művész például digitálisan hozza létre művei prototípusait, melyek kész állapotukban vagy augmented reality installációkká válnak, vagy valós szobrokká. Művészi gyakorlatának része az a folyamat is, amikor 3D modellezett installációiról készített képeit a közösségi médián osztja meg, melyekről azonban első látásra nehéz megállapítani, valós műveket látunk, vagy csak prototípusokat. „A prototípusok esetében mindenki megpróbálja óvatosan megérinteni a műalkotást, hogy megnézze, valódiak-e a kaktuszok vagy sem. Úgy gondolom, hogy az emberek, akik látják a képeket, ugyanazokat a kérdéseket teszik fel maguknak.”- nyilatkozik műveiről maga az alkotó is.³

Az elmúlt pár évtizedben életünk, kultúránk és társadalmunk meghatározó alakítójává vált a technológia. A minket érő állandó információs ingerek pedig egyre komplexebbek lettek. Ebből kiindulva érdemes feltennünk a kérdést, hogy ebben az információkkal telített világban, hogyan változik meg a művészet szerepe és milyen módon próbálja megszólítani „már mindent látott” közönségét? A néző végül megelégszik a digitális világ nyújtotta élményekkel, vagy igényt tart még a reális tapasztalatokra is? Már az NFT-k, az augmented reality és a VR szobrok megfoghatatlan világát éljük? A technológia végül felemészti a művészetet vagy annak eszközzé válik?

Heidegger szerint „a tudomány nem gondolkodik”, „hogyan lehetséges, hogy a művészet átugorja a tudomány és a gondolkodás közötti szakadékot? Heidegger 1955-ös *The Question Concerning Technology* című szövegének végén ad egy választ: a művészet az, amely „hasznos” a technológiához és az általa lehetővé tett tudományhoz, miközben „alapvetően különbözik tőle” „megmentő erőként” szolgál a tudomány és a technika által veszélyeztetett ontológiai gondolkodás számára.”⁴

³ Dilpreet BHULLAR: „Cyril Lancelin’s cacti installations muse the theme of nature and artificial landscape” in *STIRworld Magazine*, 2021. 07. 10. (fordítás általam)
(<https://www.stirworld.com/see-features-cyril-lancelin-s-cacti-installations-muse-the-theme-of-nature-and-artificial-landscape> - utolsó letöltés: 2022. 05. 02.)

⁴ Tom KOHUT: “Thinking in the Arts-Science Nexus / Bio Art and the Biotechnological Singularity” in *TRANSFORMATIONS Journal of Media & Culture* (October 29, 2015) Issue No. 26 (fordítás általam, kiemelés az eredetiben)
(https://www.academia.edu/18168324/Bio_Art_and_the_Biotechnological_Singularity - utolsó letöltés: 2022. 05. 02.)